

at faa opfyldt den ene af de paagældende Grundlovsparagraffer. Hvis Forholdet havde været det, at begge de to Bestemmelser, jeg før nævned, havde været fremme i en og samme Grundlovsparagraf, vilde jeg have været ganske paa det rene med, at det ikke vilde kunne lade sig gøre at tage noget ud af den Paragraf og bringe det til Opfyldelse og lade det andet ligge. Men da der var to forskellige Løfteparagraffer i Grundloven, kunde jeg ikke se, der kunde være noget som helst til Hinder for at søge at løse dem hver for sig. I og for sig kunde intet være til Hinder for, naar man ansaa det for det vigtigste, at begynde med at skille Retsplejen fra Forvaltningen og opsætte Retsplejereformen til andre Tider, og lige saa lidt kunde der efter min Mening være noget til Hinder for, naar man anser det for det vigtigste, hvilket jeg unægtelig gør, at søge at faa selve Retsplejen reformeret, da at begynde dermed og lade det andet Spørgsmaal bero til andre Tider. Men i den Henseende skal jeg fremhæve, at Forslaget er saaledes affattet, at naar den Tid skulde komme, tidlig eller sent, da man mente, at det vilde være rigtigt og nødvendigt ogsaa at løse Spørgsmaalet om Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen, vilde man ikke behøve at foretage nogen indgribende Forandring i Forslaget for at kunne faa det tilføjet.

Det, som opnaas ved at lade Adskillelsen af Retsplejen og Forvaltningen bero til senere Tider, er først og fremmest, at derved spares betydelige Udgifter til Embedslønninger, idet det ikke paa langt nær vil blive nødvendigt at oprette saa mange ny Embeder, som det vilde have været uafviselig nødvendigt, naar Kommissionens System skulde have været fulgt. Dernæst vil det allerede i sig selv medføre, naar man overalt udenfor København undtagen paa ganske enkelte Steder beholder den nuværende Forening af Retspleje og administrativ Myndighed hos de samme Personer og beholder de samme Øvrigheds- og Dommerkredse, at Befolkningen faar de samme Tingsteder og Øvrighedskontorer at søge til som nu, saa at Ulejligheden for Folk i den Henseende ikke bliver større. Dernæst fandt jeg, at det vilde være rigtigt at opgive det saakaldte Umiddelbarhedsprincip, et Princip, som gaar ud paa, at den dømmende Ret skal høre Parter, Vidner, Syns- og Skønsmænd og i Regelen ikke kan nøjes med at høre deres Forklaringer, afgivne andet-

steds, blive oplæste. Jeg fandt, det vilde være rigtigt at gaa den Vej, dels fordi det i og for sig aldrig har staaet for mig som noget virkelig sikkert, at Umiddelbarhedsprincippet vilde medføre en bedre Retspleje end den Retspleje, hvor de paagældende Parter, Vidner og Synsmænd afgive deres Forklaring ved Hjemjurisdiktionen, og saaledes, at de skriftlige Forklaringer ved Oplæsning blive reproducerede for den dømmende Ret, dels ogsaa fordi Opgivelsen af dette System vilde medføre en overordentlig stor Forringelse af den Ulejlighed, som Retsplejens Omordning vilde medføre for Befolkningen, og derved ogsaa, i Henhold til hvad jeg for lidt siden sagde, en overordentlig betydelig Formindskelse af de Udgifter, som paaføres de proces-søgende Parter og det offentlige. En Følge heraf er, at Forslaget altsaa nu ikke gaar ud paa, at alle Parter, Vidner, Synsmænd o. s. v. skulle afhøres for den Domstol, som skal dømme i Sagen, men enhver Sag begynder ved Hjemtinget, ved Underretten — hvilket for øvrigt for den kriminelle Undersøgelses Vedkommende ogsaa var Tilfældet efter Kommissionens Forslag —, hvor alle paagældende afhøres, hvor deres Forklaringer protokolleres, og hvor, naar derved Grundlaget for Sagens Førelse, Bevismaterialet, er tilvejebragt, den dømmende Ret træder til paa den Maade, at den mundtlige Procedure, for saa vidt Sagen efter sin Beskaffenhed skal paadømmes ved Underretten, finder Sted her, og Dom afsiges. For saa vidt Sagen efter sin Beskaffenhed skal paadømmes af en Landsret, tilstilles hele Materialet, der er tilvejebragt ved Underrettens Behandling, Landsretten, hvor den i Forbindelse med Sagens Procedure ved Oplæsning bliver Dommeren bekendt.

Fra dette System, der som sagt vil spare overordentlig meget baade af Penge, Tid og Ulejlighed, gøres der nu 2 Undtagelser i Forslaget. Den ene Undtagelse gaar ud paa, at det altid skal være den dømmende Ret tilladt, naar den anser det for nødvendigt, at kræve, at en eller flere af de Personer, der have afgivet Forklaring for Underretten, skulle møde for den dømmende Ret og der afgive deres Forklaringer, altsaa i saadanne Tilfælde, hvor det for den dømmende Ret staaer tvivlsomt, om ikke en mundtlig for selve den dømmende Ret afgiven Forklaring vilde give et andet Syn paa Sagen end en Oplæsning af det skrevne. Dernæst er der den Undtagelse, at i alle Nævningesager fastholdes Umiddelbarhedsprincippet helt